

ZAPISNIK

sa 12. zasijedanje Ženskog parlamenta, održane 9. marta 2020. godine

Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, organizovao je 12. zasijedanje Ženskog parlamenta posvećeno primjeni Zakona o rodnoj ravnopravnosti i promjenama koje se dešavaju na polju rodne ravnopravnosti.

Sjednica je počela u 11 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali:

- članice Odbora: Branka Tanasijević, Maja Bakrač, Nada Nenezić i dr Vera Bulatović;
- predstavnice ženskih grupa parlamentarnih partija: Ljiljana Šćepanović, Slađana Knežević, Anastazija Miranović, Mariza Olević, Ljiljana Jokić, Ivana Radonjić, Tanja Janković, Nataša Vučinić, Njegosava Vujanović, Snežana Kuč, Zoja Lalović, i Milena Draganić (Demokratska partija socijalista); Marija Marović i Valentina Jovičević (PzP), Jelena Kljajić i Dijana Ćorović (Demokratska narodna partija), Milena Vuković i Milica Tomašević (Nova srpska demokratija); Jelena Vučeraković i Milena Purlija (Socijaldemokrate Crne Gore); Anja Adamović (Liberalna partija), Indira Međedović (Bošnjačka stranka); Blerta Kurti (Forca), Valentina Andrić (Hrvatska građanska inicijativa); Dragica Anđelić i Tanja Popović (SDP); Bojana Kovačević (Radnička partija) i Ljubica Simonović (Ujedinjena Crna Gora);
- predstavnice nevladinih organizacija: Mirsala Tomić, Udruženje za razvoj civilnog društva, Bijelo Polje, Staša Bastrica, Udruženje LBTQ žena „Stana“; Olja Stojanović, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Berane;
- direktorica Uprava za statistiku CG – MONSTAT Gordana Radojević, prof. dr Olivera Komar, Fakultet političkih nauka i ekspertkinja Westminsterke fondacije za demokratiju (WFD), Beograd, Olga Lola Milojević;
- koordinatorke za rodnu ravnopravnost u ministarstvima: Sanja Radonjić, Ministarstvo unutrašnjih poslova; Nataša Mijanović, Ministarstvo odbrane, Anđela Radunović, Ministarstvo nauke; Marijana Radulović, Ministarstvo finansija, Tatjana Miranović, Ministarstvo javne uprave, Dragana Kandić, Ministarstvo vanjskih poslova, Nataša Maraš, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ana Šebek, Ministarstvo ekonomije, i Ljulja Đonaj, Uprava policije;
- poslanice: Daliborka Pejović, Branka Bošnjak, Ljiljana Đurašković, Valentina Minić, Marina Jočić i Željka Savković;
- predsjednici/a odbora: Radule Novović, Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, Luid Škrelja, Administrativni odbor i Slaven Radunović, Odbora za evropske integracije;
- Predsjednici klubova poslanika: predsjednik Kluba poslanika Demokratske partije socijalista Nikola Rakočević i Boris Mugoša, predsjednik Kluba poslanika Socijaldemokrate Crne Gore i Liberalne partije Crne Gore;
- predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore Vesna Medenica; zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Snežana Mijušković; savjetnik Predsjednika Crne Gore Boris Bastijančić, ministar zdravlja Kenan Hrapović, ministarka ekonomije Dragica Sekulić, ministarka bez portfelja Marija Vučinović, ministar kulture Aleksandar Bogdanović, ministar sporta i mladih Nikola Janović, Valon Dasharami, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Bojana Bošković, Ministarstvo ekonomije, Angelina Živković, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Đuro Žugić, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Vukica Jelić, državna sekretarka u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ljubomir Mišurović, Ministarstvo vanjskih poslova, Nada Ulićević, Ministarstvo odbrane, državni sekretar u Ministarstvu unutrašnjih poslova Dragan Pejanović, Bojan Paunović, ministarstvo finansija, Miloš Čalanović, generalni direktor Direktorata za razvoj u Ministarstvu ekonomije, Danijela Nedeljković Vukčević, Ministarstvo javne uprave, sekretarka Ministarstva nauke Smiljana Prelević, Ministarstvo nauke, generalna direktorica Direktorata za visoko obrazovanje u Ministarstvu prosvjete Mubera Kurpejović, Ministarstvo prosvjete, Marijana Laković Drašković, Ministarstvo pravde, načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u

Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Biljana Pejović; potpredsjednica Privredne komore Crne Gore Ljiljana Filipović, Zvezdana Oluić, Unija poslodavaca Crne Gore, Majda Savićević, Uprava za statistiku Crne Gore-MONSTAT, Vanja Grgurović, Uprava za inspekcijske poslove, šefica kabineta ministra za ljudska i manjinska prava Sanja Žugić; savjetnica u Vrhovnom sudu Crne Gore Ksenija Jovićević; Senka Klikovac, Ministarstvo zdravlja. Snežana Burzan, direktorica KIC „Budo Tomović“,

- potpredsjednica Skupštine opštine Ulcinj Hatidža Đonaj; predsjednica Gradske opštine Golubovci Tanja Stajović, potpredsjednica Opštine Bar Tanja Spičanović, potpredsjednica Opštine Nikšić Sonja Nikčević, potpredsjednica Opštine Herceg Novi Danijela Đurović, zamjenica gradonačelnika Glavnog grada Podgorica Slađana Vujačić, predstavnica Savjeta za rodnu ravnopravnost SO Kotor Kristina Sestak, predstavnica Savjeta za rodnu ravnopravnost SO Nikšić Sanja Baćović i predstavnica Savjeta za rodnu ravnopravnost Glavnog grada Podgorica.
- ambasador Republike Hrvatske Veleko Grubišić, ambasador Republike Slovenije Gregor Presker, ambasador Bosne i Hercegovine Branimir Jukić, ambasador Republike Kosovo Ylber Hysa, zamjenik ambasadorice UK Velike Britanije i Sjeverne Irske Martin Kauč, druga sekretarka u Ambasadi Ukrajine Natalia Oljiljnik, šefica Misije OEBS-a u Crnoj Gori, rezidentna koordinatorka sistema UN u Crnoj Gori Fiona Mekluni, rezidentna predstavnica UN za razvoj, UNDP, Daniela Gašparikova, Pavla Snajdrova, Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, Ana Milutinović, Vestminsterska fondacija za demokratiju za Crnu Goru, Maryse Daviet, predstavnici ambasada – SAD, Austrije, Albanije i Srbije;
- potpredsjednik Skupštine Crne Gore Genci Nimanbegu;
- generalni sekretar Skupštine Crne Gore Aleksandar Jovićević;
- zamjenik/ca generalnog sekretara Skupštine Crne Gore Mersudin Gredić i Marija Mirjačić.

Sjednicu je otvorio Ivan Brajović, predsjednik Skupštine Crne Gore.

Predsjednik Brajović je istakao da je u normativnom smislu urađeno mnogo toga nakon obnove državnosti. „Svi smo mi zajedno sazrijevali kao društvo i mijenjali zakonodavni okvir u skladu sa promjenom realnosti u Crnoj Gori. Danas razumijemo koliko je, pored usvajanja dobrih zakona, važno analizirati i njihovu primjenu, unaprijeđivati ih ako uočimo da nijesu dovoljno efikasni. Primjer takvog unaprijeđenja je i Zakon o izboru odbornika i poslanika, koji je u periodu od jedne decenije mijenjan nekoliko puta, i zahvaljujući tome danas imamo skoro 30% žena u Skupštini. Tokom prošle godine smo imali priliku da zakonski minimum povećamo na 40% kroz uvrštavanje zahtjeva Ženske političke mreže u novi predlog zakona. Na žalost, posljedice nedostajuće dvotrećinske većine za usvajanje ovog Zakona zbog političkih kalkulacija, utiču i na političku participaciju žena. I na takvim primjerima se jasno pokazuju prioriteta dijela političkih aktera i njihovo razumijevanje ovog društveno i politički važnog cilja“ naglasio je predsjednik Skupštine i rekao da to svakako ne treba da nas spriječi da na djelu pokažemo da muškarcima i ženama u politici pružamo jednake šanse:

Predsjednik Brajović je govorio i o Indeksu rodne ravnopravnosti koji je nedavno u Crnoj Gori po prvi put izmjeren od strane UNDP-a u saradnji sa Upravom za statistiku.

„Imajući u vidu da je vrijednost indeksa Crne Gore je 55, za razliku od prosjeka Evropske unije koji iznosi 67,4 poena i ako uzmemo u obzir da se kroz indeks prati napredak u prevazilaženju nejednakosti u šest važnih oblasti: rad, novac, znanje, vrijeme, moć i zdravlje - jasno je što je naš zadatak. Kada stvaramo društvo u kojem su žene ekonomski osnažene, kada imaju jednak pristup zdravstvenim i socijalnim servisima, te znanju i pozicijama gdje se donose odluke - imaćemo u potpunosti iskorišćene razvojne potencijale cijelokupnog društva. Skupština Crne Gore će i dalje nastaviti da daje svoj doprinos tim procesima“ zaključio je predsjednik Brajović.

Predsjednik je i ovom prilikom izrazio poštovanje antifašističkom pokretu na čijim se vrijednosima temelji moderna Crna Gora i koji je istorijski najviše uradio za emancipaciju žena. „Zbog svih tih žena, heroina našeg i nekih drugih doba, koje su branile i gradile Crnu Goru, dužni smo da baštinimo vrijednosti slobode, jednakosti, solidarnosti. Dostignuća antifašista - žena i muškaraca – postignuta su i razumijevanjem važnosti istinske ravnopravnosti kroz obrazovanje žena, ekonomsku samostalnost, pravo glasa na izborima i u svim drugim oblastima“ .

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak, u uvodnom obraćanju je saopštila da se na ovoj sjednici neće postavljati pitanja Vladi Crne Gore, već će se voditi rasprava na temu primjene Zakona o rodnoj ravnopravnosti i promjenama koje se dešavaju na polju rodne ravnopravnosti, a predstavice se i rezultati Indeksa rodne ravnopravnosti Uprave za statistiku (MONSTAT) koji je prvi put izračunat za Crnu Goru, kao i rad Odbora za rodnu ravnopravnost u okviru Mreže parlamentarnih odbora za ljudska prava i rodnu ravnopravnost na Zapadnom Balkanu. (HUGEN).

Predsjednica je naglasila da će Indeks rodne ravnopravnosti za Crnu Goru, koji je razvila Uprava za statistiku (MONSTAT), na inicijativu Ministarstva za ljudska i manjinska prava, a na osnovu metodologije Evropskog instituta za rodnu ravnopravnost (EIGE), omogućiti da se prati napredak u postizanju rodne ravnopravnosti. Napredak postoji, ali ima još puno toga što treba da urade zajedno i muškarci i žene kako bi u Crnoj Gori imali društvo u kome je rodna ravnopravnost temeljna vrijednost. Indeks rodne ravnopravnosti Uprave za statistiku Crne Gore (MONSTAT) pokazuje da smo sa vrijednošću indeksa od 55 na pola puta i da Crna Gora treba dalje da napreduje.

Na otvaranju su govorili – predsjednica Vrhovnog suda Vesna Medenica, predsjedavajuća sudija Ustavnog suda Crne Gore Desanka Lopičić i zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Snežana Mijušković.

Predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore Vesna Medenica, kazala je da prema Indeksu rodne ravnopravnosti za Crnu Goru, ocjena da se najveće razlike u rodnoj ravnopravnosti između članica Evropske unije i Crne Gore, odnose na novac i moć, obavezuje sve nas na snažniju borbu za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Objavljeni Indeks rodne ravnopravnosti je značajan instrument za utvrđivanje novih mjera, kojima će se djelotvorno ukloniti sve prepreke rodne ravnopravnosti.

Unaprijeđenje položaja i zaštite prava žrtava svih oblika rodno zasnovanog nasilja je cilj, čije ispunjenje mora garantovati crnogorsko sudstvo. Od izuzetne važnosti je omogućiti besplatnu pravnu pomoć ženama i djevojčicama u sudskim postupcima, a naročito u krivičnim postupcima zbog krivičnih djela trgovina ljudima, nasilje u porodici i seksualnog nasilja, kao i svim ženama u postupcima za razvod braka.

Predsjednica Vrhovnog suda je podsjetila, da je sudstvo jedina grana vlasti u kojoj su žene dominantne, kako u strukturi donosilaca odluka, tako i u administraciji. Nadam se da će naš svijetli primjer podstaći sve subjekte u našem društvu, a naročito činioce privrednog sektora, da omoguće prvenstveno veće učešće žena i fer uslove rada, što je svojevrsan izazov u trci za profitom, zaključila je Medenica.

Predsjedavajuća Ustavnim sudom Crne Gore Desanka Lopičić, kazala je da Indeks rodne ravnopravnosti predstavlja ključni element za ocjenu da li su obećanja koja su data zaista i ispoštovana. Naš doprinos rodnoj ravnopravnosti je doprinos za rješavanje tog pitanja, za sve generacije koje dolaze jer rodna ravnopravnost nije samo osnovno ljudsko pravo već je to i temelj za dalji razvoj našeg crnogorskog društva, istakla je Lopičić.

Zamjenica Zaštitinika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Snežana Mijušković, podsjetila je da je nacionalno zakonodavstvo Crne Gore u značajnoj mjeri usklađeno sa dokumentima donijetim u okviru sistema Ujedinjenih nacija, Evropske unije i Savjeta Evrope, kojima se uređuje rodna ravnopravnost i podstiče primjena principa jednakog tretmana za žene i muškarce.

Nesporna je činjenica da je u crnogorskom društvu ostvaren veći stepen osviještenosti o pitanju rodne ravnopravnosti od donošenja Zakona o rodnoj ravnopravnosti. Takođe je i činjenica da se unaprijeđenje položaja žena može jedino postići zajedničkim i kontinuiranim naporima svih društvenih činilaca, kazala je zamjenica Zaštitinika.

Međutim, i pored unaprijeđenih zakonodavnih i strateških rješenja, žene u crnogorskom društvu se još uvijek susreću sa značajnim brojem problema u različitim domenima privatnog i javnog života, pa stoga dostizanje ravnopravnosti žena u svim sferama društvenog i političkog života mora ostati u vrhu prioritarnih ciljeva države”, poručila je Mijušković.

Pojasnila je da se rodna neravnopravnost ispoljava kroz još uvijek nedovoljnu političku participaciju žena, nedovoljnu političku participaciju žena sa invaliditetom, ekonomsku nejednakost, neravnopravnu

podjelu obaveza u porodici, razlike u imovini koja dovodi žene u nepovoljan položaj za započinjanje sopstvenog biznisa i sl.

Na to nas podsjeća i nedavno izmjereni Indeks rodne ravnopravnosti koji za Crnu Goru bilježi nižu vrijednost indeksa za 12,4% indeksnih poena u odnosu na 28 zemalja Evropske unije. Za očekivati je da će izmjereni indeks rodne ravnopravnosti doprinijeti boljem i sistematičnijem kreiranju politika u ključnim dimenzijama, rad, novac, znanje, vrijeme, moć i zdravlje. Takođe, prikupljanje pouzdanih, relevantnih i provjerljivih rodno zasnovanih podataka bi omogućilo sveobuhvatniju analizu i prikaz stvarnog stanja.

Zamjenica Zaštitnika dodala je da je evidentno da se oblast rodne ravnopravnosti percipira na pogrešan način i smatra isključivo "ženskim pitanjem". Uz to, primjetno je da većina javnosti podrazumijeva pod rodnom ravnopravnošću samo učešće žena u organima javne uprave. Imajući u vidu činjenicu da je ovo izborna godina za očekivati je da ćemo imati veći procenat žena na izbornim listama nego u prethodnom periodu, a podsjetila je da se institucija Zaštitnika još od 2013. odine zalaže za model u kojem će se u svakoj grupi od tri kandidata naći jedna žena.

Nakon uvodnih izlaganja učesnicima/ama zasijedanja Indeks rodne ravnopravnosti prezentovale su : direktorica Uprave za statistiku Crne Gore Gordana Radojević i prof. dr Olivera Komar, Fakultet političkih nauka.

Direktorica Uprave za statistiku Crne Gore Gordana Radojević, rekla je da je „Crna Gora prepoznala značaj rodne statistike još 2006. godine kada je prvi put objavljena publikacija „Žene i muškarci u Crnoj Gori“, koju od tada objavljuje MONSTAT u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, u redovnoj dvogodišnjoj dinamici.

Indeks rodne ravnopravnosti za Crnu Goru prvi put je izračunat 2019. godine i predstavlja instrument kojim se mjeri rodna ravnopravnost za sve države EU, kroz šest domena: rad, novac, znanje, vrijeme, moć i zdravlje. Vrijednost indeksa prikazuje se na skali od 1 za potpunu nejednakost do 100 za punu jednakost, a Indeks rodne ravnopravnosti za Crnu Goru iznosi 55, što ukazuje smo na pola puta do postizanja potpune ravnopravnosti u Crnoj Gori. Direktorica Radojević naglasila je da niti jedna država Evropske unije nema potpunu rodnu ravnopravnost, što govori da Crna Gora jeste ostvarila značajan napredak kada je u pitanju politika rodne ravnopravnosti, ali i da su mnogi izazovi pred nama posebno u pojedinim oblastima o čemu govore indeksi rodne ravnopravnosti po domenima. Najveće razlike odnose se na rodnu ravnopravnost u domenima novca i moći, dok su najmanje razlike prisutne u domenima zdravstva i rada.

Objavljeni indeks rodne ravnopravnosti druga rodna statistika u Crnoj Gori, sve nas obavezuje ne samo

da prepoznamo ključne oblasti nejednakosti, već da kreiramo politike za njihovo smanjenje i pratimo njihove efekte. S toga posena obaveza MONSTAT-a ostaje da u kontinuitetu objavljuje indeks rodne ravnopravnosti, kao i da dalje razvija rodnu statistiku posebno statistiku zarada po polu kako bi pružili kreatorima politika pravovremene i međunarodno uporedive podatke u cilju otklanjanja ove ključne rodne nejednakosti u Crnoj Gori.

Prof. dr Olivera Komar, Fakultet političkih nauka, saopštila je sljedeće:

Indeks rodne ravnopravnosti je veoma bitan instrument jer u sebi obuhvata šest osnovnih domena i dva dodatna poddomena. Osnovni domeni mjere ravnopravnost u: radu, novcu, znanju vremenu, moći i zdravlju. Interesuje nas jesu li muškarci i žene u Crnoj Gori ravnopravni kada je u pitanju rad, kad su u pitanju uslovi rada, da li svi radimo na isti način u istim uslovima. Kada je u pitanju novac interesuje nas da li svi dobijamo isti novac za isti rad i da li uopšte imao pristup novcu na isti način. Da li svi imao mogućnost da se jednako obrazujemo i da imamo jednaka znanja koja će nam trebati da bismo kasnije radili i zarađivali. Interesuje nas kad sve to uradimo da li nam ostaje jednako slobodnog vremena, da li jednako dijelimo moć odnosno da li svi imamo moć podjednako. Interesuje nas kad sve to uradimo da li ostanemo zdravi, odnosno da li svi zajedno uživamo u jedan kvalitetan život

Indeks je izuzetno važan, jer vrijednost indeksa nam omogućava upoređivanje sa 28 država Evropske unije. Najveće razlike u rodnoj ravnopravnosti između Evropske unije i Crne Gore odnose se na

novac (20,7) i moć (16,6). Najmanje razlike vidljive su u oblastima zdravlja (1,2) i rada (6,8). Na nacionalnom nivou, žene u Crnoj Gori najmanje su jednake kada je riječ o moći, za kojom slijede vrijeme, znanje, novac i rad. Žene su najviše jednake u oblasti zdravlja. Žene u Evropskoj uniji su takođe najmanje jednake kada je riječ o moći, za kojom u 28 država EU slijede znanje, vrijeme, rad, novac i na kraju zdravlje.

Domen rada obuhvata indikatore osmišljene da izmjere rodnu ravnopravnost na tržištu rada. Domen procjenjuje "u kojoj mjeri žene i muškarci mogu da imaju koristi od jednakog pristupa zaposlenju i dobrim uslovima rada". Ovaj domen je složen indeks koji obuhvata ne samo direktne mjere kao što je stopa zaposlenosti, već i indirektno mjere namijenjene procjeni uslova i izgleda u pogledu rada. Danas, jednak broj muškaraca i žena koji "rade" ne mora da podrazumijeva i jednakost, jer stope zaposlenosti često mogu da prikriju mnoge suštinske nejednakosti. Ovaj domen upravo pokušava da obuhvati i te suštinske nejednakosti.

Stopa zaposlenosti u ekvivalentu punog radnog vremena u Crnoj Gori je 37,3% za žene i 50,5% za muškarce. To znači da postoji rodna razlika od 13,2 procentna poena.

Indikator trajanja radnog vijeka za žene u Crnoj Gori, u 2017. godini, iznosio je 27,9. To znači da se očekuje da će žena koja danas ima 15 godina u prosjeku na tržištu rada biti aktivna narednih 27,9 godina, dok je očekivano vrijeme za muškarce duže – 34,4 godine. Razlika bi se mogla objasniti time da žene teže dolaze do posla ili da je majčinstvo često razlog raskida radnog odnosa (posebno u slučaju ugovora na određeno).

Za zapošljavanje prema polu, godinama starosti i ekonomskoj aktivnosti u obrazovanju, zdravlju i socijalnom radu izračunata vrijednost je 19,5 za žene i 5,8 za muškarce u Crnoj Gori. To znači da je rodna razlika u ovom domenu 13,7. Međutim, iako žene predstavljaju značajnu većinu kada je riječ o zaposlenima u obrazovanju (76,6%) samo jedan manji dio njih bude imenovan na pozicije na kojima se donose odluke.

Domen novca mjeri nejednakost u pogledu opšte ekonomske situacije i u pogledu pristupa finansijskim resursima. Žene u Crnoj Gori su vlasnice samo 4% nekretnina, 8% zemljišta, 14% kuća za odmor, i 9,6% preduzetničkih kompanija. Činjenica da ne posjeduju imovinu povećava finansijsku nesigurnost i zavisnost kod žena, što bi kasnije moglo da preraste u značajna uskraćivanja, od nemogućnosti da se pobjegne iz odnosa kojeg karakteriše nasilno ponašanje, do nemogućnosti pokretanja biznisa, jer većina poslovnih kredita zahtijeva osiguranje u vidu nekretnina.

Domen znanja mjeri nejednakost između muškaraca i žena u obrazovnim postignućima i segregaciju u različitim oblastima obrazovanja. Rezultat Crne Gore u domenu znanja je 55,1 što je 8,4 boda niže od prosjeka u 28 država EU (63,5). Danas žene predstavljaju većinu onih koji završe bečelor studije, u skladu s novim reformisanim obrazovnim sistemom (57,4%). One, takođe, čine većinu onih s diplomom postdiplomskih studija (67% s diplomom specijalističkih studija, 61,6% s diplomom magistra). Međutim, nema dokaza da je bolje obrazovanje žena rezultiralo boljim poslovima ili većim primanjima.

U oblasti pedagogije, zdravstvom humanističkih nauka i umjetnosti značajno je više studentkinja – 29% u odnosu na 15,3% muških kolega. Žene manje upisuju studije prirodnih nauka, tehnologije, inženjerstva ili matematike.

Domen vremena je osmišljen da procijeni rodne nejednakosti u pogledu upravljanja slobodnim vremenom. Cilj domena je da procijeni koliko vremena poslije posla se provede u obavljanju kućnih poslova i staranja o izdržavanim članovima porodice, a koliko ostane za sport, kulturu, rekreaciju ili druge aktivnosti.

Ukupni rezultat za Crnu Goru u ovom domenu bio je 52,7, što je 13 poena ispod prosjeka u 28 država članica EU (65,7). Podaci pokazuju da 42,7% žena provodi vrijeme starajući se o djeci, starijim osobama, invalidima, rođacima itd. u poređenju sa 23,8% muškaraca. Takođe, 68% žena svakog dana provodi barem jedan sat obavljajući kućne poslove, dok isto važi za samo 10,3% muškaraca. Značajna razlika postoji i u pogledu aktivnosti tokom slobodnog vremena. Naime, 19,6% žena je najmanje svaki drugi dan provodilo određeno vrijeme na sportske, kulturne ili zabavne aktivnosti, u određenju sa 25,8 muškaraca.

Domen moći je osmišljen da izmjeri rodnu ravnopravnost u odlučivanju u političkom, ekonomskom i društvenom životu. Politička moć obuhvata tri indikatora: procentualni udio žena koje su ministarke u vladi, procentualni udio poslanica u nacionalnom parlamentu i procentualni udio odbornica u lokalnim skupštinama opština. Ekonomska moć mjeri se pomoću dva indikatora: udio muškaraca i žena u upravnim odborima najvećih preduzeća registrovanih u zemlji koja se kotiraju na berzi i zaposlenih u nacionalnoj

centralnoj banci. Društvena moć obuhvata indikatore za mjerenje udjela muškaraca i žena na pozicijama na kojima se donose odluke, u organizacijama za finansiranje istraživanja, u medijima i sportu.

U Crnoj Gori je razlika bila najveća u pogledu ekonomske moći. Procenat žena koje su članice upravnih odbora u najvećim kompanijama u Crnoj Gori koje se kotiraju na berzi iznosio je svega 22,9%. Takođe, samo je jedna žena od ukupno deset članova tijela koje donosi odluke u Centralnoj banci Crne Gore. Učešće žena u politici značajno se povećalo poslije uvođenja kvota za manje zastupljeni pol u izborno zakonodavstvo 2011. godine i izmjenama i dopunama 2014. godine, na inicijativu međunarodne zajednice (UNDP-a i EU) i dijela aktivnih poslanica.

Domen zdravlja sastoji se od tri poddomena: stanje zdravlja, zatim ponašanje, koje uključuje zdrave stilove života, te pristup zdravstvenoj zaštiti. Rezultat koje je Crna Gora postigla u ovom domenu bio je najbolji – 86,9. Ovaj domen je, takođe, pokazao najmanju razliku između Crne Gore i presjeka u 28 država članica EU (-1,2). Međutim, iako je zabilježeno da je jednakost između žena i muškaraca najveća u domenu zdravlja, taj domen ne obuhvata sve relevantne nivoe nejednakosti povezanih sa zdravljem u Crnoj Gori. Ubuduće je potrebno obuhvatiti više podataka o uslovima za natalnu njegu (posebno za različite demografske grupe, kao što su Romkinje i Egipćanke ili žene koje žive u ruralnim područjima), kao i o selektivnim abortusima i nasilju nad ženama.

U drugom dijelu sjednice govorili/e su: Nada Nenezić, članica Odbora za rodnu ravnopravnost, predstavnice ženskih grupa parlamentarnih partija - Jelena Kljajić, Demokratska narodna partija, Marija Olević, Demokratska partija socijalista, Željka Savković, Radnička partija, Indira Međedović, Bošnjačka stranka, Anja Adamović, Liberalna partija, Dragica Anđelić, Socijaldemokratska partija Crne Gore, Anastasija Miranović, Demokratska partija socijalista, Marina Jočić, Nova srpska demokratija, Blerta Kurti, Forca, Marija Marović, PzP, Slađana Knežević, Demokratska partija socijalista, Jelena Vučeraković, Socijaldemokrate Crne Gore, Ljiljana Šćepanović, Demokratska partija socijalista, Snežana Kuč, Demokratska partija socijalista, Ljubica Simonović, Ujedinjena Crna Gora, Milena Draganić, Demokratska partija socijalista, Staša Bastrica, Udruženje LGBTQ žena „Stana“, Mirsala Tomić, Udruženje za razvoj civilnog društva, Bijelo Polje, Kenan Hrapović, ministar zdravlja, Aleksandar Bogdanović, ministar kulture, Danijela Nedeljković, Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata u Ministarstvu finansija Vukčević, Ministarstvo javne uprave, Dragan Pejanović, državni sekretar u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Valon Dasharami, sekretar Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

Olga Lola Milojević, ekspertkinja Vestminsterske fondacije za demokratiju (WFD) iz Beograda govorila je o radu Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, u okviru Mreže parlamentarnih odbora za ljudska prava i rodnu ravnopravnost na Zapadnom Balkanu. (HUGEN).

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak, zaključujući sjednicu saopštila je da je Odbor za rodnu ravnopravnost u saradnji sa NVO Ženska akcija iz Nikšića organizovao izložbu fotografija „Crno-bijeli ženski ram“. Izložba sadrži 40 fotografija od 14 autorki. Projekat afirmiše žensko fotografsko stvaralaštvo u formi crno-bijele fotografije, kao posebnog načina umjetničkog izraza. Osnovni cilj projekta je probuditi interesovanje za veću vidljivost i promociju ženskog doprinosa kulturi, sa svim njegovim osobenostima, prije svih kod samih autorki fotografije ali i kod donosioca odluka u oblasti kulture.

Sjednica je završena u 14 sati.

Audio zapis sa 12. sjednice Ženskog parlamenta sastavni je dio zapisnika sa sjednice i dostavljen je Pisarnici Skupštine Crne Gore.